

Bijvoeglijk naamwoord

- 3.1 Verbuiging**
- 3.2 Korte vormen**
- 3.3 Vergrotende trap**
- 3.4 Overtreffende trap**
- 3.5 Samengestelde bijvoeglijke naamwoorden**
- 3.6 Verbuiging van familienamen**

Het bijvoeglijk naamwoord congrueert volledig met het zelfstandig naamwoord, d.w.z. het komt daarmee overeen in geslacht, getal en naamval. Bijv.:

голубо́е не́бо (blauwe hemel) ➤ в голу́бом не́бе (in de blauwe hemel)
 чёрная земля́ (zwarte grond) ➤ на чёрно́й земле́ (op de zwarte grond)
 большо́й дом (een groot huis) ➤ у большо́го до́ма (bij een groot huis)

Bijvoeglijke naamwoorden worden naar betekenis ingedeeld in twee grote groepen/categorieën:

- **kwalitatieve** bijvoeglijke naamwoorden; zij duiden allerlei eigenschappen van een object/ding/zaak/etc. aan: добро́е се́рдце (goed hart), кру́глый стол (ronde tafel), ми́лая улы́бка (lieve glimlach);
- **relationele** bijvoeglijke naamwoorden; zij verwijzen naar een verband tussen een object/ding/zaak/etc. en andere objecten/dingen/zaken/etc.: прошлогóдний снег (sneeuw van het vorige jaar), столо́вая ло́жка (soeplepel).

Binnen de *relationele* bijvoeglijke naamwoorden is een aantal subgroepen te onderscheiden:

- *stoffelijke* bijvoeglijke naamwoorden; zij geven aan uit welke stof, materiaal of substantie een object/ding gemaakt is: дере́вянная изба́ (houten boerenhuis), грéчневая ка́ша (boekweitpap), оловя́нный солда́тик (tinnen soldaatje), сере́бряные коньки́ (zilveren schaatsen);
- *bezittelijke* bijvoeglijke naamwoorden; zij geven de bezitter aan van een object/ding/zaak/etc.: ма́мина рука́ (de hand van moeder), до́чкино пи́сьмо (een brief van de dochter), отцо́в писто́лет (het pistool van vader);
- *categoriale* bijvoeglijke naamwoorden; zij verwijzen naar diersoorten en categorieën mensen: лебе́диная пе́сня (zwanenzang), кома́риный уку́с (een muggenbeet), крестья́нский хлеб (boerenbrood), до́черняя лю́бовь (dochters liefde).

Het bijvoeglijk naamwoord heeft in de zin de functie van *bijvoeglijke bepaling* (a) of *naamwoordelijk deel van het gezegde* (b):

Я познако́мился с интере́сным (a) челове́ком. Ik heb een interessant iemand leren kennen.
 Он мне че́м-то интере́сен (b). Ik vind hem ergens interessant.

Het bijvoeglijk naamwoord kent *lange* en *korte* vormen. *Korte vormen* worden alleen verboden naar geslacht en getal. Ze kennen dus geen naamvals vormen. Korte vormen worden alleen gemaakt van *kwalitatieve* bijvoeglijke naamwoorden, maar lang niet alle kwalitatieve bijvoeglijke naamwoorden kennen korte vormen. Daar staat tegenover dat er ook enkele korte vormen zijn die geen lange tegenhangers hebben. Bijv.: рад (blij) en до́лжен (moeten).

De korte vormen worden alleen gebruikt als *naamwoordelijk deel van het gezegde*. (Zie verder paragraaf 3.2.)

Het bijvoeglijk naamwoord kent drie trappen van vergelijking: de *stellende*, *vergrotende* en *overtreffende trap*. De synthetische vormen van de vergrotende trap worden niet verboden. (Zie verder de paragrafen 3.3 en 3.4.)

Bijvoeglijke naamwoorden kunnen zowel samengesteld als niet-samengesteld zijn: *самый важный* (de/het belangrijkste/de/het meest belangrijk), *менее удобный* (minder comfortabel), *чёрно-белый* (zwart-wit), *тёмно-красный* (donkerrood), etc. in tegenstelling tot *важнейший* (de/het meest belangrijke/de/het belangrijkste), *удобный* (comfortabel), *чёрный* (zwart) en *белый* (wit), *тёмный* (donker) en *красный* (rood).

3.1 Verbuiging

Склонение прилагательных

Russische bijvoeglijke naamwoorden kennen drie typen standaarduitgangen *-ый*, *-ий* en (altijd *geaccentueerd*) *-ой*; daarnaast zijn er enkele varianten.

Binnen het paradigma verandert het accent nooit; dit geldt dus voor mannelijke, vrouwelijke, onzijdige en meervoudsvormen.

De uitgang in de 2e nv. enkelv. mann. en onz. *-ого/-его* met klemtoon wordt uitgesproken als [óvə/-évə] en zonder klemtoon als [-əvə/-ivə].

De uitgangen van mannelijke en onzijdige vormen komen met elkaar overeen, behalve in de 1e/4e nv. enkelv. De uitgangen van vrouwelijke vormen in de 2e, 3e, 5e en 6e nv. enkelv. zijn hetzelfde.

3.1.1 Woorden met de uitgang *-ый*

Прилагательные на *-ый*

3.1.1.1 Harde medeklinker + *-ый*

naamval	mann.	vgw.	onz.	meerv.
nom.	белый	белая	белое	белые
gen.	белого	белой	белого	белых
dat.	белому	белой	белому	белым
acc.	nom./gen.	белую	белое	nom./gen.
instr.	белым	белой	белым	белыми
loc.	белом	белой	белом	белых
(vert.)	wit			

3.1.1.2 *-ц* + *-ый*

naamval	mann.	vgw.	onz.	meerv.
nom.	белолицый	белолицая	белолицее	белолицые
gen.	белолицего	белолицей	белолицего	белолицых
dat.	белолицему	белолицей	белолицему	белолицым
acc.	nom./gen.	белолицую	белолицее	nom./gen.
instr.	белолицым	белолицей	белолицым	белолицыми
loc.	белолицем	белолицей	белолицем	белолицых
(vert.)	met een wit gezicht			

- Er zijn heel weinig woorden met een stam op **-ц**, voornamelijk samenstellingen met *-лицу́ый* (met een ... gezicht) en *ку́цый* (gecoupeerd).
- Ondanks het feit dat **-ц** hard is, wordt deze klank in bijvoeglijke naamwoorden nooit gecombineerd met een uitgang die begint met **-о-**.

3.1.2 Woorden met de uitgang **-ий** Прилагательные на **-ий**

3.1.2.1 **-ний**

naamval	mann.	vgw.	onz.	meerv.
nom.	си́ний	си́няя	си́нее	си́ние
gen.	си́него	си́ней	си́него	си́них
dat.	си́нему	си́ней	си́нему	си́ним
acc.	nom./gen.	си́нюю	си́нее	nom./gen.
instr.	си́ним	си́ней	си́ним	си́ними
loc.	си́нем	си́ней	си́нем	си́них
(vert.)	donkerblauw			

- Hier wordt een zachte vorm van de uitgang gerealiseerd.
- Woorden op **-ний** zijn frequent en hebben meestal een betekenis ‘m.b.t. tijd of plaats...’:

Tijd:

m.b.t. seizoenen:

весённый	lente-
зимний	winter-
летний	zomer-
осенний	herfst-

m.b.t. dagdelen:

вечерний	avond-
утренний	ochtend-

volgorde van dagen onderling:

вчера́шний	van gisteren
завтра́шний	van morgen
ны́нешний	huidig, van nu
сего́дняшний	van vandaag
тогда́шний	toenmalig, van toen

volgorde van periodes onderling:

да́вний	van lang geleden
дре́вний	antiek, oud
неда́вний	van kortgeleden
по́здний	laat
послед́ний	laatste
предпослед́ний	voorlaatste
пре́жний	vorig, voormalig
ра́нный	vroeg

▣ Tot deze groep behoren ook alle samenstellingen met *-го́дний* (jaars-) en *-ле́тний* (-jarig): *нового́дний* (nieuwjaars-), *прошло́годний* (van vorig jaar), *одноле́тний* (eenjarig), *мно́голе́тний* (veeljarig), *пя́тиле́тний* (vijfjarig), *се́миле́тний* (zevenjarig), etc.

Plaats/oriëntatie:

t.o.v. boven- en voorkant:

вѐрхний	bovenste
ни́жний	onderste
за́дний	achterste
пе́редний	voorste

t.o.v. binnen- en buitenkant:

внѐшний	buitenste
вну́тренний	binnenste
кра́йний	uiterste
сре́дний	middelste

t.o.v. afkomst/herkomst:

дома́шний	huis-
зде́шний	van hier
посторо́нный	vreemd, van buiten
сосе́дный	naburig

t.o.v. afstand:

бескра́йний	grenzeloos, eindeloos
бли́жний	dichtbij
да́льний	ver

▣ Tot deze groep behoren ook alle samenstellingen met *-сторо́нный* (-zijdig): *всесторо́нный* (alomvattend, van alle kanten), *односторо́нный* (eezijdig), *многосторо́нный* (veelzijdig), *четырёх-сторо́нный* (vierzijdig), etc.

varia:

доче́рный	dochter-	ка́рий	bruin (v. ogen)
заму́жний	getrouwd (v. vrouw)	ли́шний	overbodig, overtollig
изли́шний	onnodig, overbodig	сыно́вний	v. een zoon
и́скренний	oprecht		

3.1.2.2 -г/-к/-х + -ий

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	ти́хий	ти́хая	ти́хое	ти́хие
gen.	ти́хого	ти́хой	ти́хого	ти́хих
dat.	ти́хому	ти́хой	ти́хому	ти́хим
acc.	nom./gen.	ти́хую	ти́хое	nom./gen.
instr.	ти́хим	ти́хой	ти́хим	ти́хими
loc.	ти́хом	ти́хой	ти́хом	ти́хих
(vert.)	stil, zacht			

- ▣ De zachte uitgang wordt alleen gerealiseerd in de 1^e nv. mann. enkelv.; in de 5^e nv. mann. en onz. enkelv.; en in de meervoudsvormen (spellingsregel).

3.1.2.3 -ж/-ш/-ч/-щ + -ий

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	хоро́ший	хоро́шая	хоро́шее	хоро́шие
gen.	хоро́шего	хоро́шей	хоро́шего	хоро́ших
dat.	хоро́шему	хоро́шей	хоро́шему	хоро́шим
acc.	nom./gen.	хоро́шую	хоро́шее	nom./gen.
instr.	хоро́шим	хоро́шей	хоро́шим	хоро́шими
loc.	хоро́шем	хоро́шей	хоро́шем	хоро́ших
(vert.)	goed			

- Behalve in de 1^e/4^e nv. vrw. enkelv. worden overal de zachte uitgangen gebruikt.

3.1.3 Woorden met de uitgang -ой
Прилагательные на -ой

3.1.3.1 Harde medeklinker

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	голубо́й	голуба́я	голубо́е	голубы́е
gen.	голубо́го	голубо́й	голубо́го	голубы́х
dat.	голубо́му	голубо́й	голубо́му	голубы́м
acc.	nom./gen.	голубу́ю	голубо́е	nom./gen.
instr.	голубы́м	голубо́й	голубы́м	голубы́ми
loc.	голубо́м	голубо́й	голубо́м	голубы́х
(vert.)	lichtblauw			

3.1.3.2 -г/-к/-х en -ж/-ш

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	тако́й	такáя	тако́е	таки́е
gen.	тако́го	тако́й	тако́го	таки́х
dat.	тако́му	тако́й	тако́му	таки́м
acc.	nom./gen.	таку́ю	тако́е	nom./gen.
instr.	таки́м	тако́й	таки́м	таки́ми
loc.	тако́м	тако́й	тако́м	таки́х
(vert.)	zo'n, zulk(e)			

- De zachte uitgangsvormen worden gebruikt in de 5^e nv. mann./onz. enkelv. en overal in het meervoud.

- Er zijn niet zo veel woorden van dit type. De belangrijkste zijn:

благóй	goed	городско́й	stads-, stedelijk
большóй	groot	дорого́й	duur; dierbaar
воровско́й	boeven-, dieven-	другóй	ander
глухо́й	doof	заводско́й	fabrieks-

како́й	wat voor, welk(e)	плохо́й	slecht
лихо́й	vermetel; vurig, rap	плутовско́й	ploertig, boefachtig
людо́ской	menselijk	сухо́й	droog, dor
морско́й	zee-	туго́й	strak, krap
наго́й	naakt	чужо́й	vreemd, andermans
никако́й	geen enkel(e)	штуовско́й	narren-, clownesk

3.1.4 Woorden op -ж/-ш- en zachte medeklinker + -ий

Прилагательные с корневым -ж/-ш или мягким согласным + -ий

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	бо́жий	бо́жья	бо́жье	бо́жьи
gen.	бо́жьего	бо́жьей	бо́жьего	бо́жьих
dat.	бо́жьему	бо́жьей	бо́жьему	бо́жьим
acc.	nom./gen.	бо́жью	бо́жье	nom./gen.
instr.	бо́жьим	бо́жьей	бо́жьим	бо́жьими
loc.	бо́жьем	бо́жьей	бо́жьем	бо́жьих
(vert.)	gods-, van God			

- Het paradigma bevat in de 1^e/4^e nv. enkelv./meerv. uitgangen die doen denken aan zelfstandige naamwoorden.
- Deze woorden zijn afgeleid van zelfstandige naamwoorden die levende wezens (dus mensen en dieren) aanduiden. Vaak ondervindt de laatste medeklinker van de stam *medeklinkerwis-seling*. De meest voorkomende woorden zijn:

аку́лий	haaien-	дельфи́ний	dolfijnen-
бара́ний	rams-	зая́чий	hazen-
бели́чий	eekhoorn-	ко́зий	geiten-
бы́чий	stieren-	коро́вий	koeien-
во́лчий	wolven-	коша́чий	katten-, poezen-
кро́личий	konijnen-	тарака́ний	kakkerlakken-
ли́сий	vossen-	теля́чий	kalfs-
лягуша́чий	kikker-	фаза́ний	fazanten-
медве́жий	beren-	черепа́ший	schildpad-
обезья́ний	apen-	щеня́чий	v. hondenjong
ове́чий	schapen-	щучи́й	snoek-
оле́ний	herten-		
павли́ний	pauwen-	деви́чий	meisjes-
пау́чий	spinnen-	каза́чий	kozakken-
пе́сий	honden-	охо́тничий	jagers-
пти́чий	vogels-	помещи́чий	v. landbezitter
ры́бий	vis(sen)-	разбо́йничий	rover(s)-
ры́сий	v. lynx	рыба́чий	vissers-
соба́чий	honden-	чино́вничий	ambtenaren-

3.1.5 Bezittelijke bijvoeglijke naamwoorden op -ин/-ын en -ов/-ев Притяжательные прилагательные на -ин/-ын и -ов/-ев

3.1.5.1 -ин/-ын

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	ма́мин	ма́мина	ма́мино	ма́мины
gen.	ма́миного/ма́мина	ма́миной	ма́миного/ма́мина	ма́миных
dat.	ма́миному/ма́мину	ма́миной	ма́миному/ма́мину	ма́миным
acc.	nom./gen.	ма́мину	ма́мино	nom./gen.
instr.	ма́миным	ма́миной	ма́миным	ма́миными
loc.	ма́мином	ма́миной	ма́мином	ма́миных
(vert.)	moeders, van moeder			

- Deze woorden zijn afgeleid van zelfstandige naamwoorden op **-а/-я** die personen aanduiden of roepnamen zijn. Bijv.:

бабушкин	oma's	Ванин	Vanja's
дедушкин	opa's	Васин	Vasja's
дочкин	van de dochter	Катин	Katja's
дядин	ooms	Машин	Masja's
кошкин	poezen-	Петин	Petja's
нянин	v. het kindermisje	Танин, etc.	Tanja's, etc.
папин	papa's		
старухин	v. de oude vrouw		
тетин	tantes		

- Het accent blijft ongewijzigd.
- Mannelijke en onzijdige woorden hebben een kortere parallelvorm in de 2^e en 3^e nv. enkelv. De kortere vormen zijn minder gebruikelijk.
- De kortere vormen in de 1^e/4^e nv. enkelv. en meerv. en in de 2^e en 3^e nv. enkelv. mann./onz. doen denken aan de verbuiging van het zelfstandig naamwoord.
- Bezittelijke bijvoeglijke naamwoorden van dit type komen in de volgende uitdrukkingen voor:

Иуди́н поцелу́й	judaskus
ма́менькин сынóк	moederskindje
показа́ть ку́зькину ма́ть	↓ iem. mores leren
с гу́лькин нос	bitter/bar weinig
су́кин сын	grof klootzak
трои́цын день	Trinitatis
фи́лькина гра́мота	waardeloos vod papier
шемя́кин суд	partijdige/oneerlijke rechtszitting

3.1.5.2 -ов/-ев

naamval	mann.	vrw.	onz.	meerv.
nom.	ОТЦО́В	ОТЦО́ВА	ОТЦО́ВО	ОТЦО́ВЫ
gen.	ОТЦО́ВА	ОТЦО́ВОЙ	ОТЦО́ВА	ОТЦО́ВЫХ
dat.	ОТЦО́ВУ	ОТЦО́ВОЙ	ОТЦО́ВУ	ОТЦО́ВЫМ
acc.	nom./gen.	ОТЦО́ВУ	ОТЦО́ВО	nom./gen.
instr.	ОТЦО́ВЫМ	ОТЦО́ВОЙ	ОТЦО́ВЫМ	ОТЦО́ВЫМИ
loc.	ОТЦО́ВОМ	ОТЦО́ВОЙ	ОТЦО́ВОМ	ОТЦО́ВЫХ
(vert.)	vader(s)-, van vader, vaders			

- Deze woorden worden afgeleid van mannelijke zelfstandige naamwoorden die personen aanduiden, of van mannelijke (achter)namen op een medeklinker.
- Het accent blijft ongewijzigd.
- De kortere vormen in de 1^e/4^e nv. enkelv. en meerv. en de mannelijke en onzijdige vormen in de 2^e en 3^e nv. enkelv. doen denken aan de verbuiging van zelfstandige naamwoorden.
- Woorden op **-ов/-ев** zijn minder gebruikelijk en enigszins verouderd. Ze komen voornamelijk voor in uitdrukkingen:

áвгиевы коню́шни	Augiasstal	за́поведи Христо́вы	de geboden van Christus
ада́мово я́блоко	adamsappel	ке́саревое сече́ние	keizersnede
аре́довы ве́ки жить	‡ zo oud worden als Methusalem	ке́сарю ке́саревое	geef de keizer wat des keizers is
ахилле́сова пята́	achilleshiel	крокоди́ловы слёзы	krokodillentranen
Бе́рингов проли́в	Beringstraat	Магелла́нов проли́в	Straat van Magallanes
бурида́нов осёл	de ezel van Buridan	но́ев ковче́г	de ark van Noach
вала́мова осли́ца	zachtmoedig iem. die plotseling in heftig protest uitbarst	пи́ррова побе́да	Pyrrusoverwinning
вот тебе́, ба́бушка, и Ю́рьев день	nou zul je het hebben!	Рождество́ Христо́во	Kerstmis
град Петро́в	↑/‡/poët. Sint-Petersburg	сизифов труд	Sisyfusarbeid
го́рдиев у́зел	gordiaanse knoop	Соломо́новы острова́	Salomonseilanden
дамо́клов меч	het zwaard van Damocles	соломо́ново реше́ние	salomonsoordeel
		танта́ловы му́ки	tantaluskwelling
		Христо́ва невеста́	↑/‡ bruid van Christus
		эвкли́дова геоме́трия	euclidische meetkunde

3.2 Korte vormen

Краткие формы прилагательных

Veel bijvoeglijke naamwoorden kennen behalve de gewone – lange – vormen ook korte vormen, die alleen als *naamwoordelijk deel van het gezegde* kunnen worden gebruikt.

1 De korte vormen van bijvoeglijke naamwoorden hebben geen naamvalsuitgangen; ze hebben wel kenmerken van geslacht en getal. De korte vorm mannelijk heeft geen uitgang, de korte vorm vrouwelijk eindigt op *-a*, onzijdig op *-o* en meervoud op *-ы/-и*:

краси́вый (mooi) ▶ краси́в краси́ва краси́во краси́вы

❗ In vaste uitdrukkingen en bijwoorden die afgeleid zijn van korte vormen zijn nog oude vormen van bepaalde naamvallen terug te zien:

сыр бор разгорéлся (alles is in rep en roer)	▶ 1 ^e nv. mann.
не велика́ беда́ (dat mag de pret niet drukken!)	▶ 1 ^e nv. vrw.
от мала́ до велика́ (van klein tot groot)	▶ 2 ^e nv. mann.
среди́ бéла дня́ (op klaarlichte dag)	▶ 2 ^e nv. mann.
по бéлу свéту (over de hele aarde)	▶ 3 ^e nv. mann.
на бóсу но́гу (met blote voeten)	▶ 4 ^e nv. vrw.
смóлоду (van jongs af aan)	▶ 2 ^e nv.
подобру́-поздорову́ (zolang het nog kan)	▶ 3 ^e nv.

2 Een aantal bijvoeglijke naamwoorden wordt bij voorkeur gebruikt in een van de korte vormen:

- alleen een *mannelijke* korte vorm hebben bijvoeglijke naamwoorden die eigenschappen of kenmerken aanduiden die typerend zijn voor mannelijke personen. Bijv.:

холостóй (vrijgezel)	▶ хóлост
женáтый (getrouwd)	▶ женáт
лы́сый (kaal)	▶ лыс

- een meervoudsvorm is typerend voor woorden op *-(н)ий*:

внéшний (buiten-, uitwendig)	▶ внéшни
изли́шний (overbodig)	▶ изли́шни
срédний (middelmatig)	▶ срédни
ка́рий (bruin (v. ogen))	▶ ка́ри
си́ний (blauw)	▶ си́ни

3 De volgende bijvoeglijke naamwoorden kennen geen korte vorm:

- alle woorden op *-ский*, *-ско́й* en *-цкий*: *практический* (praktisch), *заводско́й* (fabrieks-), *дура́цкий* (idiot), etc.;
- de meeste woorden op *-ний* met de betekenis 'plaats/oriëntatie' en 'tijd': *кра́йний* (uiterste), *ра́нный* (vroeg), *утре́нный* (ochtend-), etc.

❗ Uitzonderingen hierop zijn *бескра́йний* (grenzeloos), *внéшний* (buiten, uitwendig), *изли́шний* (overbodig), *искренний* (oprecht) die voornamelijk in het meervoud worden gebruikt.

- de meeste woorden op *-овый/-евый* en *-ово́й/-ево́й*: *образцо́вый* (voorbeeldig), *кори́чневый* (bruin), *передово́й* (voorst, leidend), *полево́й* (veld-);

- de meeste woorden op **-о́й**, vooral als ze afgeleid zijn van andere woorden (relationele bijvoeglijke naamwoorden): голу́бо́й (blauw), золо́то́й (gouden), но́жно́й (voet-), родно́й (dierbaar), степно́й (steppe-), etc.

❗ **Uitzonderingen:** больно́й (ziek), большо́й (groot), доро́гой (duur, dierbaar), пусто́й (leeg), смешно́й (grappig), сухо́й (droog, dor), тупо́й (stom, bot), хромо́й (mank).

- woorden op **-лы́й** afgeleid van werkwoorden: быва́лый (ervaren), впа́лый (ingevallen), та́лый (gesmolten, ontdooid), уста́лый (moe), etc.

❗ Andere bijvoeglijke naamwoorden op **-лы́й** als вя́лый (sloom), дря́хлый (gammel), зрё́лый (rijp), крúглый (rond), по́длый (gemeen, geniepig), сме́лый (dapper), etc. hebben wé korte vormen.

- woorden met het onbeklemtoonde verkleiningsachtervoegsel **-еньк-/оньк-**: то́ненький (dunnetjes), у́мненький (slim), мя́гонький (lekker zacht), ти́хонький (stilletjes), etc.

❗ Woorden met de beklemtoonde verkleiningsachtervoegsels **-ёхоньк-** en **-ёшеньк-** hebben wel korte vormen, maar deze komen vooral voor in folkloristisch taalgebruik: новёхонький (gloednieuw), радёшенький (hartstikke blij), etc.

- woorden met de betekenis 'stof, substantie': стекля́нный (glazen, glas-), соло́менный (strooien, stro-), etc.

3.2.1 Vorming Образование кратких форм

1 Bij stammen die eindigen op een medeklinkercombinatie wordt bij de mannelijke korte vorm een vluchtige **о**, **е** of **ё** ingevoegd:

- vluchtige **о** indien de stam eindigt op een **harde medeklinker** (behalve *ж/ш*) + **-к/-г**:

бли́зкий (dichtbij)	▷ бли́зок	близка́
гро́мкий (luid)	▷ гро́мок	громка́
долги́й (lang)	▷ долог	долга́
кре́пкий (sterk)	▷ кре́пок	крепка́
ле́гкий (licht)	▷ ле́гок	легка́
ло́вкий (handig)	▷ ло́вок	ловка́
мя́гкий (zacht)	▷ мя́гок	мягка́
ро́бкий (schuchter)	▷ ро́бок	робка́
то́нкий (dun; fijn)	▷ то́нок	тонка́
у́зкий (smal, krap)	▷ у́зок	узка́

❗ **Uitzonderingen** hierop:

по́лный (vol, volledig)	▷ по́лон	полна́
смешно́й (grappig)	▷ смешо́н	смешна́

- vluchtige *e* indien de stam eindigt op een *zachte medeklinker* of *-ж/-ш/-й + -к/-г*:

бо́йкий (behendig)	‣ бо́ек	бойка́
го́рький (bitter)	‣ го́рек	горька́
тя́жкий (zwaar)	‣ тяжек	тяжка́

- vluchtige *e* indien de stam eindigt op een *harde medeklinker* (inclusief *ж/ш/ч/щ*) + *н*:

бе́дный (arm)	‣ бе́ден	бедна́
бле́дный (bleek)	‣ бле́ден	бледна́
ве́рный (trouw)	‣ ве́рен	верна́
вку́сный (smakelijk)	‣ вку́сен	вкусна́
голо́дный (hongerig)	‣ голо́ден	голодна́
ра́вный (gelijk)	‣ ра́вен	равна́
те́мный (donker)	‣ те́мен	темна́
холо́дный (koud)	‣ холо́ден	холодна́
че́стный (eerlijk)	‣ че́стен	честна́
я́сный (helder; duidelijk)	‣ я́сен	ясна́
ва́жный (belangrijk)	‣ ва́жен	важна́
не́жный (teder)	‣ не́жен	нежна́
стра́шный (vreselijk)	‣ стра́шен	страшна́

- vluchtige *e* indien de stam eindigt op een *zachte medeklinker* of *-й + н*:

боле́ной (ziek)	‣ бо́лен	больна́
во́льный (vrij)	‣ во́лен	вольна́
дово́льный (tevreden)	‣ дово́лен	дово́льна
иде́йный (ideologisch correct)	‣ иде́ен	иде́йна
парти́йный (partijdig)	‣ парти́ен	парти́йна
случа́йный (toevallig)	‣ случа́ен	случа́йна
спокóйный (rustig)	‣ спокóен	спокóйна

- vluchtige *ѣ* indien de vluchtige klinker geaccentueerd is:

дурно́й (slecht; lelijk)	‣ дурѣн	дурна́
остро́й (scherp)	‣ остѣр	остра́
си́льный (sterk)	‣ силѣн	сильна́
у́мный (slim, knap)	‣ умѣн	умна́
хитро́й (sluw)	‣ хитѣр	хитра́

❗ De volgende woorden krijgen geen vluchtige klinker in de mannelijke vorm:

до́брый (goed)	‣ добр	добра́
досто́йный (waardig)	‣ досто́ин	досто́йна
зло́й (boos, kwaad)	‣ зол	зла́
кру́глый (rond)	‣ кругл	кругла́

2 Sommige bijvoeglijke naamwoorden op **-анн-/-енн-/-янн-** hebben wel een vluchtige klinker, andere niet.

- Er wordt wel een vluchtige *e* ingevoegd indien de klinker van het achtervoegsel geaccen-tueerd is:

неизме́нный (onveranderlijk)	‣ неизме́нен	неизме́нна
необыкнове́нный (ongewoon)	‣ необыкнове́нен	необыкнове́нна
несомне́нный (zonder twijfel)	‣ несомне́нен	несомне́нна
открове́нный (openhartig)	‣ открове́нен	открове́нна
совреме́нный (modern)	‣ време́нен	совреме́нна

- Er wordt geen vluchtige klinker ingevoegd indien de klemtoon meer naar voren ligt. Eén *-н-* gaat verloren:

бесмы́сленный (zinloos)	‣ бесмы́слен	бесмы́сленна
боле́зненный (ziekelijk)	‣ боле́зен	боле́зенна
возвы́шенный (verheven)	‣ возвы́шен	возвы́шенна
неожиданный (onverwacht)	‣ неожídaн	неожídaнна
образова́нный (beschaafd)	‣ образова́н	образова́нна
расте́рянный (in de war)	‣ расте́рян	расте́рянна
самоуве́ренный (zelfverzekerd)	‣ самоуве́рен	самоуве́ренна
сде́ржаный (terughoudend)	‣ сде́ржан	сде́ржанна
уве́ренный (zeker, overtuigd)	‣ уве́рен	уве́ренна

- Een aantal woorden kent varianten met en zonder vluchtige klinker:

бесчу́вственный (gevoelloos)	‣ бесчу́вствен(ен)	бесчу́вственна
есте́ственный (natuurlijk)	‣ есте́ствен(ен)	есте́ственна
иску́ственный (kunstmatig)	‣ иску́ствен(ен)	иску́ственна
ме́дленный (langzaam)	‣ ме́длен(ен)	ме́дленна
отве́тственный (verantwoordelijk)	‣ отве́тствен(ен)	отве́тственна
своевре́менный (tijdig)	‣ своевре́мен(ен)	своевре́менна

3 Twee bijvoeglijke naamwoorden hebben een afwijkende korte vorm:

ма́ленький (klein)	‣ мал	мала́	мало́	малы́
большо́й (groot)	‣ вели́к	велика́	велико́	велики́

3.2.2 Accenttypen Схемы ударения

Er worden drie verschillende accentpatronen onderscheiden.

1 De meeste bijvoeglijke naamwoorden hebben **stamaccent** in de lange vorm (LV) + korte vorm (KV) mannelijk en **eindaccent** in de andere vormen van de KV:

горя́чий (heet)	▷ горя́ч	горяча́	горячо́	горячи́
лёгкий (licht v. gewicht)	▷ лёгко́к	легка́	легко́	легки́
ма́лый (klein)	▷ ма́л	мала́	мало́	малы́
по́лный (vol, volledig)	▷ по́лон	полна́	полно́	полны́
ра́вный (gelijk)	▷ ра́вен	равна́	равно́	равны́
све́тлый (licht v. kleur)	▷ све́тел	светла́	светло́	светлы́
те́мный (donker)	▷ те́мен	темна́	темно́	темны́
те́плый (warm)	▷ те́пл	тепла́	тепло́	теплы́
у́мный (slim, knap)	▷ уме́н	умна́	умно́	умны́
хоро́ший (goed)	▷ хоро́ш	хороша́	хорошо́	хороши́
чёрный (zwart)	▷ чёрен	черна́	черно́	черны́
широ́кий (breed, wijd)	▷ широ́к	широка́	широко́	широки́

2 Veel meerlettergrepige bijvoeglijke naamwoorden (drie lettergrepen en meer) hebben zowel in de LV als in de KV **stamaccent**:

абсу́рдный (absurd)	▷ абсу́рден	абсу́рдна	абсу́рдно	абсу́рдны
акти́вный (actief)	▷ активе́н	активна́	активно́	активны́
благодáрный (dankbaar)	▷ благодаре́н	благодáрна	благодарна́	благодарна́
бога́тый (rijk)	▷ богáт	бога́та	богато́	бога́ты
ве́жливый (beleefd)	▷ ве́жлив	ве́жлива	ве́жливо	ве́жливы
дово́льный (tevreden)	▷ дово́лен	дово́льна	дово́льно	дово́льны
знаме́ный (beroemd)	▷ знаме́нит	знаме́нита	знаме́нито	знаме́нты
краси́вый (mooi, fraai)	▷ краси́в	краси́ва	красиво́	краси́вы
лени́вый (lui)	▷ лени́в	лени́ва	лени́во	лени́вы
ми́рный (vreedzaam)	▷ ми́рен	ми́рна	ми́рно	ми́рны
похо́жий (gelijkend op)	▷ похо́ж	похо́жа	похо́же	похо́жи
ревни́вый (jaloers)	▷ ревни́в	ревни́ва	ревни́во	ревни́вы
талантли́вый (talentvol)	▷ талантли́в	талантли́ва	талантливо́	талантли́вы
терпели́вый (geduldig)	▷ терпели́в	терпели́ва	терпели́во	терпели́вы

¶ Met accentverschuiving in de stam:

счасти́вый (gelukkig)	▷ сча́стлив	сча́стлива	сча́стливо	сча́стливы
-----------------------	-------------	------------	------------	------------

3 Een aantal bijvoeglijke naamwoorden heeft een *wisselend* accentpatroon:

▪ **stam-** of **eindaccent** in de LV, **stamaccent** in mannelijke, onzijdige en meervoudsvormen en **eindaccent** in vrouwelijke korte vormen:

гла́дкий (glad)	▷ гла́док	гладка́	гладко́	гладки́
гро́мкий (luid)	▷ гро́мок	громка́	громко́	громки́
дешё́вый (goedkoop)	▷ дешёв	дешева́	дешево́	дешевы́
ди́кий (wild)	▷ ди́к	дика́	ди́ко	ди́ки
до́лгий (lang)	▷ до́лог	долга́	до́лго	до́лги
дорого́й (duur, dierbaar)	▷ доро́г	дорога́	доро́го	доро́ги
жесто́кий (wreed)	▷ жесто́к	жесто́ка	жесто́ко	жесто́ки
живо́й (levend, levendig)	▷ жив	жива́	живо́	живы́

ни́щий (arm)	▷ нищ	нища́	ни́ще	ни́щи
плохо́й (slecht)	▷ плох	плоха́	пло́хо	пло́хи
пра́вый (gelijk hebbend)	▷ прав	права́	пра́во	пра́вы
свято́й (heilig)	▷ свят	свята́	свято́	святы́
сла́дкий (zoet)	▷ сладок	сладка́	сла́дко	сла́дки
слепо́й (blind)	▷ слеп	слепá	слéпо	слéпы
стра́нный (vreemd)	▷ страна́н	странна́	стра́нно	стра́нны
сухо́й (droog, dor)	▷ сух	суха́	су́хо	су́хи
сы́тый (verzadigd)	▷ сыт	сыта́	сы́то	сы́ты
це́лый (heel)	▷ цел	цела́	це́ло	це́лы

▪ **stam-** of **eindaccent** in de LV, **stamaccent** in mannelijke en onzijdige korte vormen, **eindaccent** in vrouwelijke vormen en **dubbel** (stam- en/of eind-) **accent** in meervoudsvormen:

бе́дный (arm)	▷ бе́ден	бедна́	бе́дно	бе́дны́
бле́дный (bleek)	▷ блéден	бледна́	бле́дно	бле́дны́
близкий (dichtbij)	▷ близок	близка́	близко́	близки́
бы́стрый (snel)	▷ бы́стр	быстра́	бы́стро	бы́стры́
ве́рный (trouw)	▷ ве́рен	верна́	ве́рно	ве́рны́
весёлый (vrolijk)	▷ ве́сел	весела́	весело́	веселы́
ви́дный (zichtbaar)	▷ ви́ден	видна́	ви́дно	ви́дны́
вкусный (smaakvol)	▷ вку́сен	вкусна́	вку́сно	вку́сны́
во́льный (vrij)	▷ во́лен	вольна́	во́льно	во́льны́
вре́дный (schadelijk)	▷ вре́ден	вредна́	вре́дно	вре́дны́
глу́пый (dom)	▷ глу́п	глупа́	глу́по	глу́пы́
го́дный (geldig)	▷ го́ден	годна́	го́дно	го́дны́
голо́дный (hongerig)	▷ голо́ден	голодна́	голо́дно	голо́дны́
го́рький (bitter)	▷ го́рек	горька́	го́рько	го́рьки́
гру́стный (triest)	▷ гру́стен	грустна́	гру́стно	гру́стны́
густо́й (dicht; dik)	▷ гу́ст	густа́	гу́сто	гу́сты́
дурно́й (slecht, lelijk)	▷ дурéн	дурна́	дурно́	дурны́
зеле́ный (groen)	▷ зеле́н	зелена́	зеле́но	зеле́ны́
кре́пкий (sterk)	▷ кре́пок	крепка́	кре́пко	кре́пки́
ловкий (handig)	▷ ловок	ловка́	ловко́	ловки́
мра́чный (somber)	▷ мра́чен	мрачна́	мра́чно	мра́чны́
мя́гкий (zacht)	▷ мя́гок	мягка́	мя́го	мя́ги
ни́зкий (laag)	▷ ни́зок	низка́	ни́зко	ни́зки́
ну́жный (nodig)	▷ ну́жен	нужна́	ну́жно	ну́жны́
пу́стой (leeg)	▷ пу́ст	пуста́	пу́сто	пу́сты́
ре́дкий (zeldzaam)	▷ ре́док	редка́	ре́дко	ре́дки́
ре́зкий (scherp; fel)	▷ ре́зок	резка́	ре́зко	ре́зки́
си́льный (sterk)	▷ силéн	сильна́	си́льно	си́льны́
скро́мный (bescheiden)	▷ скро́мен	скромна́	скро́мно	скро́мны́
ску́чный (saai)	▷ ску́чен	скучна́	ску́чно	ску́чны́
сло́жный (gecompliceerd)	▷ сло́жен	сложна́	сло́жно	сло́жны́
стра́шный (vreselijk)	▷ стра́шен	страшна́	стра́шно	стра́сны́
то́нкий (dun, smal; fijn)	▷ то́нок	тонка́	то́нко	то́нки́
то́чный (precies)	▷ то́чен	точно́	то́чно	то́чны́
тру́дный (moeilijk)	▷ тру́ден	трудна́	тру́дно	тру́дны́

холо́дный (koud)	▷	холо́ден	холо́дна	холо́дно	холо́дны
че́стный (eerlijk)	▷	че́стен	че́стна	че́стно	че́стны
я́ркий (fel)	▷	я́рок	я́рка	я́рко	я́рки
ясный (duidelijk; helder)	▷	ясен	ясна	ясно	ясны

▪ **stam-** of **eindaccent** in de LV, **stamaccent** in mannelijke korte vormen, **eindaccent** in vrouwelijke vormen en **dubbel** (stam- en/of eind-) **accent** in onzijdige en meervoudsvormen:

бе́лый (wit)	▷	бел	бела́	бе́ло	бе́лы
высо́кий (hoog)	▷	высо́к	высо́ка	высо́ко	высо́ки
глубо́кий (diep)	▷	глубо́к	глубо́ка	глубо́ко	глубо́ки
грешный (zondig)	▷	грешен	грешна́	грешно́	грешны́
далёкий (ver)	▷	далёк	далека́	далёко	далёки
длин́ный (lang)	▷	длин́ен	длин́на	длин́но	длин́ны
же́лтый (geel)	▷	же́лт	желта́	же́лто	же́лты
коро́ткий (kort)	▷	коро́ток	коро́тка	коро́тко	коро́тки
красный (rood)	▷	красен	красна́	красно́	красны́
ме́ртовый (dood)	▷	ме́ртв	мертва́	ме́ртво	ме́рты
пе́стрый (bont)	▷	пе́стр	пестра́	пе́стро	пе́стры
по́лный (vol, volledig)	▷	по́лон	полна́	по́лно	по́лны
ста́рый (oud)	▷	ста́р	стара́	ста́ро	ста́ры
те́сный (nauw; krap)	▷	те́сен	тесна́	те́сно	те́сны
у́зкий (nauw, smal)	▷	у́зок	узка́	у́зко	у́зки
хитрый (sluw)	▷	хитёр	хитра́	хитро́	хитры́
широ́кий (breed, wijd)	▷	широ́к	широка́	широ́ко	широ́ки

¶ De korte onzijdige en meervoudsvormen met eindaccent zijn gebruikelijker.

▪ **stam-** of **eindaccent** in de LV, **stamaccent** in mannelijke, onzijdige en meervoudsvormen en **dubbel** (stam- en/of eind-) **accent** in vrouwelijke korte vormen:

це́нный (waardevol)	▷	це́нен	це́нна	це́нно	це́нны
че́ткий (duidelijk; exact)	▷	че́ток	че́тка	че́тко	че́тки

¶ *Вели́кий* (groots) heeft **dubbel accent** in vrouwelijke, onzijdige en meervoudsvormen: вели́к, вели́ка, вели́ко, вели́ки.

3.2.3 Korte vs. lange vormen als naamwoordelijk deel van het gezegde Краткие и полные формы в функции именной части сказуемого

3.2.3.1 Gebruik van de korte vorm

1 De korte vorm van een bijvoeglijk naamwoord regeert een bepaalde naamval:

▪ **de 2^e nv.** zonder voorzetsel:

досто́ин уваже́ния ((hij) verdient respect), чужд сомне́ний (twijfels zijn hem vreemd);

- **de 2^e nv.** met het voorzetsel *ДЛЯ* (voor):

ва́жен для нас (belangrijk voor ons), опа́сен для здоро́вья (gevaarlijk voor de gezondheid), ста́р для шу́ток (te oud voor grapjes), типичен для нау́чного сти́ля (typerend voor de wetenschappelijke stijl), трудо́н для восприя́тия (ingewikkeld om te begrijpen), ха́ракте́рен для ребёнка (typisch voor een kind);

▪ **de 3^e nv.** zonder voorzetsel:

благодáрен ма́тери (zijn moeder dankbaar), бли́зок мне по ду́ху ((hij is) mijn geestverwant), ве́рен дру́зьям (trouw aan zijn vrienden), знако́м чита́телям (bekend aan de lezers), изве́стен широ́кому кругу (bekend aan een brede kring van...), необхо́дим челове́ку (onmisbaar voor de mens), подо́бен пирамиде (op een piramide lijkend), поня́тен и ребёнку (zelfs voor een kind begrijpelijk), прису́щ его́ мане́ре (karakteristiek voor zijn stijl), рад успе́ху други́х (blij met succes van anderen);

▣ De volgende woordcombinaties gaan zowel met de 2^e als met de 3^e nv.: до́рог для меня́/ мне (dierbaar voor mij), ну́жен для рабо́ты/нам (nodig voor het werk/voor ons), интере́сен для специа́листа/специали́сту (interessant voor de specialist).

- **de 3^e nv.** met het voorzetsel *К* (aan, voor):

безразли́чен к ры́бе/ко мне ((hij heeft) geen voorkeur voor vis/(hij) voelt niets voor me), гото́в к борьбе́ (klaar voor de strijd), до́бр к де́тям (goed voor kinderen/lief met kinderen), приви́чен к жаре́ (gewend aan de hitte), равноду́шен к вино́у ((hij) heeft niets met wijn), спосо́бен к матемáтике ((hij) heeft aanleg voor wiskunde), стро́г к себе́ (streng voor zichzelf), чу́ток к чужо́му го́рю (gevoelig voor het verdriet van anderen);

▪ **de 4^e nv.** met het voorzetsel *НА* (op):

гото́в на по́двиг (bereid om een heldendaad te verrichten), зо́л на себя́ (boos op zichzelf), похо́ж на ма́ть ((hij) lijkt op zijn moeder), серди́т на дру́га (kwaad op zijn vriend), со́гласен на всё (alles best vinden);

▪ **de 5^e nv.** zonder voorzetsel:

бе́ден но́выми иде́ями ((hij heeft) weinig nieuwe ideeën), бога́т леса́ми (rijk aan bossen), бо́лен гриппом ((hij) heeft griep), дово́лен всем (met alles tevreden), за́нят рабо́той (bezig met zijn werk), знаменит ле́гндами (bekend door zijn legendes), интере́сен своёй судьбо́й (interessant wegens zijn levensloop), краси́в лицо́м (mooi van gezicht), кре́пок дру́жбой (sterk door de vriendschap), сла́б здоро́вьем (zwak van gezondheid), сме́шон сво́ими выска́зываниями (belachelijk wegens zijn uitspraken), це́нен сво́ими мы́слями (waardevol door zijn ideeën);

▣ *По́лон* gaat zowel met de 2^e als met de 5^e nv.: по́лон водо́й/водо́й (vol water), по́лон любви́/любо́вью (vol liefde).

- **de 5^e nv.** met het voorzetsel *С* (met, tegen):

вѣжлив со старшими (beleefd tegen oudere mensen), груб с окружающими (grof in de omgang met andere mensen), дружен с соседями (bevriend met burenen), ласков с сестрой (lief/aardig tegen zijn zus), осторожен с незнакомыми людьми (terughoudend/voorzichtig met onbekende mensen), откровенен с отцом (open met zijn vader), приветлив со всеми (aardig tegen iedereen), согласен с предложением ((hij is) het eens met een voorstel), сходен с выводами (vergelijkbaar met conclusies);

- **de 6^e nv.** met het voorzetsel:

- **de 6^e nv.** met het voorzetsel *В* (in):

виноват во всём (aan alles schuldig), настойчив в достижении цели (volhardend in het bereiken van zijn doel), осторожен в выборе друзей (voorzichtig bij/in het kiezen van vrienden), прав в главном ((hij) heeft in de meest belangrijke dingen gelijk), слаб в физике (zwak in natuurkunde), счастлив в любви (succesvol/gelukkig in de liefde), точен в мелочах (precies in kleine details), честен в своих оценках (eerlijk in zijn oordeel);

- **de 6^e nv.** met het voorzetsel *НА* (op):

женат на вдове (getrouwd met een weduwe).

2 De korte vorm wordt gebruikt wanneer er geen echte keuze is tussen lange en korte vorm:

- omdat er geen lange vorm bestaat:

рад (blij)	рада	радо	рады
горазд (ergens goed in)	горазда	гораздо	горазды

- omdat er duidelijk *betekenisverschil* is tussen korte en lange vormen:

Видный учёный.	Een vooraanstaande wetenschapper.
Что там видно?	Wat is daar te zien?
Должным образом.	Zoals het hoort.
Ты должен стать серьезнее.	Je moet serieuzer worden.
Живой труп.	Een levend lijk.
Ты ещё там жив?	Hé, leef je nog?
Он плохой человек.	Hij is een slecht mens.
Он совсем плох.	Hij is er slecht aan toe.
Правая сторона.	De rechterkant.
Он всегда прав.	Hij heeft altijd gelijk.
Свободный день.	Een vrije dag.
Ты сегодня свободен?	Ben/heb je vandaag vrij?
Способный мальчик.	Een capabele jongen.
Он способен на всё.	Hij is tot alles in staat.
Она хорошая.	Zij is goed.
Она хороша собой.	Zij ziet er mooi uit.

3 De korte vorm heeft de functie van *naamwoordelijk deel van het gezegde* met de volgende eigenschappen:

- **tijdelijke verschijning/aanwezigheid** van bepaalde eigenschappen/kenmerken (temporeel beperkt); verandering van toestand:

Он был болен, но *теперь* поправился.

Hij was ziek, maar nu is hij beter.

Я вижу, *сегодня* особенно грустен твой взгляд и руки особенно тонки, колени обняв...

Ik zie dat je blik vandaag bijzonder triest is en dat je armen die je knieën vasthouden, bijzonder dun zijn...

- **beperkte toepassing** van een bepaalde eigenschap of bepaald kenmerk (d.w.z.: in welk opzicht, ten opzichte van wie/wat, met betrekking tot wie/wat, in hoeverre, etc.):

Ты к нам не справедлива.

Jij bent niet redelijk/eerlijk ten opzichte van ons.

Это высказывание далеко от истины.

Deze uitspraak is ver bezijden de waarheid.

Он очень доволен положением дел.

Hij is zeer tevreden over de stand van zaken.

Её глаза были полны слёз.

Haar ogen stonden vol tranen.

- als er sprake is van **overmaat van de eigenschap** (vooral als het om kleding gaat):

Эта кофта мне мала.

Deze blouse is me te klein.

Туфли ей узки.

De schoenen zijn haar te nauw.

- **subjectiviteit/relativiteit** van de uitspraak (d.w.z. bedoeld is: ik/... vind/...):

Она мне симпатична.

Ik vind haar sympathiek.

Ты всегда страшно занят!

Je hebt het altijd erg druk!

Он богат и глуп.

Hij is rijk en dom.

- **algemeen of absoluut karakter** van de uitspraak:

Велики и прекрасны просторы русской земли!

Het uitgestrekte Russische land is groot en prachtig!

Красота вечна!

Schoonheid is eeuwig!

4 De korte vorm wordt gebruikt in bepaalde syntactische constructies:

- in de combinatie met ... **тем, что** ... (... doordat ...):

Этот дом известен тем, что здесь бывал великий поэт.

Dit huis is bekend omdat de beroemde grote dichter hier vaak kwam.

- in korte *emotionele* zinnen (uitroepzinnen) met **как** (hoe, wat een) en **так** (zo):

Как хороши эти ночи!

Wat zijn deze nachten toch mooi!

Так прекрасно её лицо!

Haar gezicht is zo prachtig!

Она так хороша собой!

Zij is zo mooi!

- in zinnen, waarin een korte vorm aan het begin van de zin staat of voorafgaat aan het onderwerp:

Тиха́ украинская́ ночь.

Wat is de Oekraïense nacht toch stil.

Прекра́сен Дон на за́кате.

De Don is prachtig bij zonsondergang.

- in spreekwoorden en gezegdes:

Труд при учёнье скучен, да плод от учёнья вкусен.

Het leren is saai, maar de vruchten van het leren zijn zoet.

Кто ма́лым не дово́лен, тот и большо́го не досто́ин.

Wie het kleine niet eert, is het grote niet weerd.

5 Soms staat het geslacht van de korte vorm los van het geslacht van het onderwerp van de zin:

- de korte vorm is onzijdig als het onderwerp uit een *infinitief* bestaat:

Люби́ть петь – э́то замеча́тельно.

Van zingen houden is fantastisch.

Кури́ть вре́дно.

Roken is schadelijk.

- de korte vorm is onzijdig in zinnen *zonder onderwerp*:

Круго́м ти́хо и сума́рно.

Het is overal stil en somber.

Мне бо́льно.

Ik heb pijn.

- de korte vorm is mannelijk als het onderwerp van de zin *кто* (wie) is:

Кто не согла́сен с э́тим предложением?

Wie is het niet eens met dit voorstel?

3.2.3.2 Gebruik van de lange vorm

De lange vorm wordt ook als *naamwoordelijk deel van het gezegde* gebruikt. De keuze tussen de 1^e nv. en de 5^e nv. wordt bepaald door het werkwoordelijk deel van het gezegde.

1 De lange vorm kan zowel in **de 1^e** als in **de 5^e naamval** staan:

- met *werkwoorden van beweging*:

Она́ при́ехала́ из командиро́вки соверше́нно бо́льшая/бо́льшой.

Zij is doodziek van een zakenreis teruggekomen.

Он уше́л от нас злой и голо́дный/злым и голо́дным.

Hij is boos en hongerig bij ons weggegaan.

- met werkwoorden *быть* (zijn) en *выда́ться* (uitvallen):

В де́тстве ты был ужа́сно говорли́вый/говорли́вым.

Jij was een ontzettende kletsmaajoor toen je klein was.

День вы́дался пасмурный и дождливый/
пасмурным и дождливым.

De dag was somber en regenachtig.

2 De lange vorm staat uitsluitend in de 5^e naamval:

- met werkwoorden die *subjectiviteit* en *relativiteit* van de uitspraak benadrukken, zoals (по)каза́ться (lijken), оказыва́ться/оказа́ться (blijken), счита́ться (gezien/ beschouwd worden); вы́глядеть (er uitzien):

Он вы́глядел смешным в этой ситуа́ции.
Она́ каза́лась печальной и зага́дочной.

Hij zag er belachelijk uit in deze situatie.
Zij keek/leek droevig en mysterieus.

- met werkwoorden die *tijdelijkheid* en *verandering van de toestand* benadrukken, zoals быва́ть (af en toe gebeuren/zijn/verschijnen), станови́ться/ста́ть (worden), остава́ться/оста́ться (blijven), явля́ться/ яви́ться (zijn):

Э́то ста́ло моёй мечто́й.
Она́ быва́ла иногда́ забавной.

Dit is mijn droom geworden.
Zij was af en toe grappig.

- met *overgankelijke* werkwoorden in combinatie met een *lijdend voorwerp*, zoals по́мнить (z. herinneren, nog weten), счита́ть (beschouwen), призна́ть (erkennen, toegeven), чу́вствовать (voelen):

Я по́мню тебя́ совсе́м други́м.
Она́ счита́ла его́ иску́ство о́собенным.
Рядом с ней он чу́вствовал себя́ си́льным и
молоды́м.

Ik herinner me jou heel anders.
Zij vond zijn kunst bijzonder/speciaal.
Naast haar voelde hij zich sterk en jong.

I Zowel de korte als de lange vorm in de 5^e nv. worden als naamwoordelijk deel van het gezegde (in combinatie met de koppelwerkwoorden *быть* (zijn, wezen), *стать* (worden) of *оказаться* (blijken)) gebruikt, wanneer de spreker *tijdelijkheid* en *subjectiviteit* van de uitspraak wil benadrukken. Bijv.:

Боле́знь оказа́лась не изле́чима/неизле́чимой.
Зате́я была́ о́пасна/о́пасной.

De ziekte bleek ongeneeslijk.
Het idee was niet ongevaarlijk.

3 De 1^e naamval wordt bij voorkeur gebruikt in de volgende gevallen:

- zonder *koppelwerkwoorden* (in de tegenwoordige tijd):

Пого́да отврати́тельная.
День чуде́сный.
Он челове́к застенчи́вый.

Het is rotweer.
De dag is prachtig.
Hij is een verlegen iemand.

- met *statische werkwoorden* als сто́ять (staan), лежа́ть (liggen):

Я уже́ полчаса́ стою́ здесь оде́тый.

Ik sta hier al een halfuur aangekleed en wel.

Она лежала блédная и восхитéльная на éтих
белоснежных просты́нях.

Bleek en betoverend mooi lag ze op deze sneeuw-
witte lakens.

¶ Zie verder paragraaf 10.5.1.1.

3.3 Vergrotende trap Сравнительная степень

De vergrotende trap van een bijvoeglijk naamwoord geeft een grotere maat of hogere graad aan, vgl. *groter* t.o.v. *groot*. Een bijvoeglijk naamwoord kan alleen in de vergrotende (of overtreffende) trap worden gebruikt als de eigenschap die het aanduidt gradeerbaar is, zoals bij *klein*, *mooi*, *leuk*, *bruin*, etc. Bijvoeglijke naamwoorden die geen gradeerbare eigenschappen aanduiden zijn relationeel en kunnen geen vergrotende trap vormen, zoals *Moskous*, *Nederlands*, *ijzeren*, *nachtelijk*, *houten*, etc.

Er zijn in principe twee manieren waarop de vergrotende trap kan worden gevormd: *synthetisch* en *analytisch*.

3.3.1 Synthetische vorm (op -e(e)) Синтетические формы образования сравнительной степени

3.3.1.1 Vorming

1 De synthetische vorm heeft standaard het achtervoegsel **-ee/-eï** bij de stammen op een medeklinker (uitgezonderd **-г/-к/-х**):

красный (rood)	▷ краснее
родной (dierbaar)	▷ роднее
свежий (vers)	▷ свежее
смешной (grappig)	▷ смешнее

2 Stammen op **-г/-к/-х** hebben altijd het achtervoegsel **-e**. Daarbij treedt medeklinkerwisseling op:

<Г> > <Ж>		<К> > <Ч>	
дорогой (duur, dierbaar)	▷ дороже	гибкий (lenig; flexibel)	▷ гибче
строгий (streng)	▷ строже	громкий (luid)	▷ громче
тужой (nauw, strak)	▷ туже	жаркий (heet)	▷ жарче
		жесткий (hard)	▷ жестче
<ДК> > <Ж>		звонкий (helder klinkend)	▷ звонче
гадкий (afschuwelijk)	▷ гаже	крепкий (sterk)	▷ крепче
жидкий (vloeibaar; dun)	▷ жиже	лёгкий (licht)	▷ легче
редкий (zeldzaam)	▷ реже	ловкий (handig)	▷ ловче (ловчее)
		мелкий (klein)	▷ мельче
<ЗК> > <Ж>		мягкий (zacht)	▷ мягче
близкий (dichtbij)	▷ ближе	резкий (scherp (klinkend))	▷ резче
низкий (laag)	▷ ниже	чёткий (duidelijk, scherp)	▷ чётче
узкий (smal, krap; nauw)	▷ уже	яркий (fel, helder)	▷ ярче

<Т> > <Ч>

бога́тый (rijk) > бога́че
круто́й (steil) > кру́че

<ТК> > <Ч>

коро́ткий (kort) > коро́че

<К> > <Ш>

го́рький (bitter) > го́рше
далёкий (ver) > да́льше
то́нкий (dun; fijn) > то́ньше

<Х> > <Ш>

глухо́й (doof) > глу́ше
сухо́й (droog, dor) > су́ше
тихий (stil, zacht) > тише

<СТ> > <Ш>

просто́й (simpel, eenvoudig) > про́ще
толстый (dik) > толще
густо́й (dik; dicht) > гу́ще
ча́стый (vaak) > ча́ще
чи́стый (schoon, zuiver) > чи́ще

! Een aantal woorden met een stam op -д/-т of -ст heeft een regelmatige vergrotende trap:

же́лтый (geel) > желте́е
пусто́й (leeg) > пусте́е
худо́й (mager) > худе́е

3 Bijzondere gevallen:

- het achtervoegsel **-ок-** vervalt in de vergrotende trap:

высо́кий (hoog) > вы́ше
глубо́кий (diep) > глۇ́бже
широ́кий (breed, wijd) > шире

- vormen op **-ше**:

большо́й (groot)	> бо́льше	мла́дший (jonger, kleiner)	> мла́дше
ма́ленький (klein)	> ме́ньше	ста́рший (ouder)	> ста́рше
до́лгий (lang v. tijd)	> до́льше	ра́нный (vroeg)	> ра́ньше

! De vergrotende trap van *ста́рый* (oud) is *ста́рее*.

- suppletieve* vormen (afgeleid van andere stammen):

плохо́й (slecht) > ху́же (плóше: in spreekwoorden en sprookjes)
хоро́ший (goed) > лу́чше

- varia:

дешёвы́й (goedkoop) > дешё́вле
молодо́й (jong) > моло́же
плóский (plat, vlak) > плóще
по́здний (laat) > по́зже
сла́дкий (zoet) > сла́ще/сла́же

3.3.1.2 Accent

1 In de regel ligt het accent op het achtervoegsel:

у́мный (slim)	‣ умне́е
ва́жный (belangrijk)	‣ важне́е
но́вый (nieuw)	‣ нове́е

2 De meeste meerlettergrepige bijvoeglijke naamwoorden met stamaccent houden dit accent ook in de vergrotende trap:

краси́вый (mooi, fraai)	‣ краси́вее
счастли́вый (gelukkig)	‣ счастли́вее

3 Een aantal meerlettergrepige bijvoeglijke naamwoorden heeft het accent toch op het achtervoegsel:

весё́лый (vrolijk)	‣ веселе́е
голо́дный (hongerig)	‣ голодне́е
горя́чий (heet)	‣ горяче́е
здоровы́й (gezond)	‣ здорове́е
зеле́ный (groen)	‣ зелене́е
тяжё́лый (zwaar)	‣ тяжеле́е
холо́дный (koud)	‣ холодне́е

4 Bij bijvoeglijke naamwoorden met medeklinkerwisseling:

- blijft de klemtoon ongewijzigd bij de woorden op **-ий/-ый**:

жа́ркий (heet)	‣ жа́рче
звонки́й (helder klinkend)	‣ звонче
то́лстый (dik)	‣ то́лще

- trekt de klemtoon terug naar de stam bij woorden op **-ой**:

густо́й (dik; dicht)	‣ гу́ще
дорого́й (duur, dierbaar)	‣ доро́же
сухо́й (droog, dor)	‣ су́ше

3.3.1.3 Gebruik

1 Synthetische vormen van de vergrotende trap worden gebruikt als *naamwoordelijk deel van het gezegde* of als *bijwoord*:

Ночь ста́ла ещё́ гу́ще, ещё́ черне́е и тепле́е.
На́до смотре́ть на жизнь про́ще.

De nacht werd steeds dicht(er), zwarter en warmer.
Je moet wat simpeler naar het leven kijken.

2 Als datgene/diegene dat/die vergeleken wordt het onderwerp van de zin is (en in de 1^e nv. staat), staat het object van de vergelijking in **de 2^e nv.** of wordt voorafgegaan door het voegwoord **чем** (+ **de 1^e nv.**):

Он умнее и замечательнее меня.	Zij is slimmer en bijzonderder dan ik.
Чаще других он приходил на могилу матери.	Hij kwam vaker dan anderen bij het graf van zijn moeder.
Она выглядит моложе, чем Ира.	Zij ziet er jonger uit dan Ira.

3 Als datgene/diegene, dat/die vergeleken wordt het lijdend voorwerp van de zin is (en in de 4^e nv. staat), staat het object van de vergelijking in **de 2^e nv.** of wordt voorafgegaan door het voegwoord **чем** (+ **de 1^e nv.**):

Дайте мне книгу новее этой.	Geef mij een boek dat nieuwer is dan dit.
Надень рубашку чище, чем эта.	Trek een overhemd aan dat schoner is dan dit.

4 Is datgene/diegene dat/die vergeleken wordt een ander zinsdeel, dan staat het object van de vergelijking in dezelfde naamval en wordt voorafgegaan door het voegwoord **чем**:

Их гораздо больше, чем нас.	Ze zijn met meer dan wij.
Он пишет чаще письма Наде, чем Рае.	Hij schrijft vaker brieven aan Nadja dan aan Raja.

5 Een **samenstelling** van een vergrotende trap met het voorvoegsel **no-** betekent ‘enigszins, wat, een (klein) beetje’ + de betekenis van de vergrotende trap:

Нельзя ли говорить потише?	Kunt u wat zachter praten?
Сядь ко мне поближе.	Kom wat dichterbij mij zitten.

6 De vergrotende trap wordt vaak gebruikt in de constructie **чем ..., тем ...** (naarmate .../des te ..., hoe ... hoe/des te ...):

Чем старше становится человек, тем разумнее его мысли и советы.	Naarmate de mens ouder wordt worden zijn gedachten en adviezen verstandiger.
Чем древнее произведение искусства, тем оно дороже.	Hoe ouder een kunstwerk hoe duurder het is.

7 De mate waarin iets of iemand een andere zaak of persoon overtreft wordt aangegeven door:

- het voorzetsel **на** + **4^e nv.**:

Она на пятнадцать лет младше его.	Zij is vijftien jaar jonger dan hij.
Он на голову выше всех в семье.	Hij is een kop groter dan iedereen in zijn familie.

- het voorzetsel **в** + **4^e nv.**:

Он зарабатывает в два раза больше меня, чем я.	Hij verdient twee keer zoveel als ik.
--	---------------------------------------

Наша но́вая ма́шина в пять раз доро́же ста́рой/, Onze nieuwe auto is vijf keer zo duur als de oude.
чем ста́рая.

3.3.2 Analytische vorm (бо́лее/ме́нее + bijvoeglijk naamwoord) Аналитические формы образования сравнительной степени

1 De analytische vorm van de vergrotende trap wordt gevormd met behulp van de bijwoorden *бо́лее/ме́нее* en de *lange stellende trap* van het bijvoeglijk naamwoord:

бо́лее скро́мный (bescheidener), бо́лее интере́сный (interessanter), ме́нее доро́гой (minder duur), ме́нее симпатичный (minder aardig/sympathiek).

▮ Er is een klein aantal bijvoeglijke naamwoorden die zijn afgeleid van de stam van de bijwoordelijke vergrotende trap: *бо́льший* (groter), *ме́ньший* (kleiner) en *да́льнейший* (verder). Ze worden gebruikt in de volgende uitdrukkingen:

бо́льшей ча́стью	grotendeels/voor het merendeel
бо́льшая полови́на	het gros/het merendeel
да́льнейшие успе́хи	verdere successen
в да́льнейшем	verder
в ожида́нии да́льнейших указа́ний	tot nader order

2 De analytische vorm heeft meestal de functie van *bijvoeglijke bepaling*:

<i>Бо́лее вы́сокие</i> зарпла́ты ве́дут к бо́лее вы́соким ма́териальным претензия́м.	Hogere salarissen leiden tot steeds hogere/grotere materiële behoeftes.
Тебе́ на́до чита́ть уже́ бо́лее се́рьёзные и взро́слые кни́ги.	Je moet wat serieuzere en meer volwassen boeken lezen.

3.4 Overtreffende trap Превосходная степень

3.4.1 Synthetische vorm (met achtervoegsels -ейш-/-айш-) Синтетические формы образования превосходной степени

De synthetische vorm van de overtreffende trap wordt gevormd met behulp van de achtervoegsels *-ейш-* en *-айш-*, die van Kerkslavische afkomst zijn (zie verder paragraaf 13.3.2). Bij de vorming van een synthetische overtreffende trap wordt daarom vaak een Kerkslavische variant van de stam genomen.

1 Het achtervoegsel *-ейш-* wordt toegevoegd aan de stam van het bijvoeglijk naamwoord. Daarbij ligt het accent op:

- de stam, als de stam van het bijvoeglijk naamwoord uit *meerdere lettergrepen* bestaat:

интере́сный (interessant)	‣ интере́снейший
прекра́сный (prachtig)	‣ прекра́снейший

! Uitzonderingen wat accent betreft zijn:

бога́тый (rijk)	▷	богате́йший
тяжё́лый (zwaar)	▷	тяжелё́йший

- het achtervoegsel, als de stam van het bijvoeglijk naamwoord uit *één lettergreep* bestaat:

до́брый (goed)	▷	добра́йший
но́вый (nieuw)	▷	нове́йший

2 Het achtervoegsel **-айш-** wordt toegevoegd aan de stam van het bijvoeglijk naamwoord op een velaar **-г/-к/-х**. Deze klank ondergaat dan *medeklinkerwisseling*; het accent ligt op het achtervoegsel:

<Г> > <Ж>	
стро́гий (streng)	▷ строжа́йший

<К> > <Ч>	
вели́кий (groots)	▷ велича́йший
высо́кий (hoog)	▷ высоча́йший
глубо́кий (diep)	▷ глубоча́йший
жесто́кий (wreed)	▷ жесточа́йший
кре́пкий (sterk)	▷ крепча́йший
лёгкий (licht)	▷ легча́йший
ме́лкий (klein)	▷ мельча́йший
мя́гкий (zacht)	▷ мягча́йший
ре́дкий (zeldzaam)	▷ редча́йший
то́нкий (dun; fijn)	▷ тонча́йший

<Х> > <Ш>	
ти́хий (stil, zacht)	▷ тиша́йший

3 Onregelmatig zijn:

бли́зкий (dichtbij)	▷	ближа́йший	(het achtervoegsel -к- valt weg)
ни́зкий (laag)	▷	нижа́йший	(het achtervoegsel -к- valt weg)
дорого́й (duur, dierbaar)	▷	дража́йший	(Kerkslavische stam)
коро́ткий (kort)	▷	кратча́йший	(Kerkslavische stam)
ма́ленький (klein)	▷	мале́йший	(afgeleid van ма́лый)
тя́жкий (zwaar)	▷	тягча́йший	

4 In sommige gevallen bestaat er in het Russisch geen overtreffende trap waar het Nederlands die wel kent. Zo is er geen overtreffende trap op **-ейш-/-айш-** van:

га́дкий (afschuwelijk), глухо́й (doof), далёкий (ver), дешёвый (goedkoop), жа́ркий (heet), жё́сткий (hard, taai), жи́дкий (vloeibaar), ло́вкий (handig, behendig), плóский (vlak), ра́нный

(vroeg), ре́зкий (scherp (klinkend)), тугóй (nauw, strak), у́зкий (krap, smal), ча́стый (vaak), чёткий (duidelijk, scherp).

5 Er is een klein aantal bijvoeglijke naamwoorden die zijn *afgeleid van de stam van de vergrotende trap*, maar de betekenis van overtreffende trap hebben: лу́чший (best), ху́дший (slechtst), вы́сший (hoog/hoger/hoogst) en низший (laag/lager). Ze worden gebruikt in de volgende uitdrukkingen:

в лу́чшем ви́де	op z'n best
всё к лу́чшему	het is maar beter zo!
до лу́чших времён	tot betere tijden
уйти́ в лу́чший мир	naar een betere wereld gaan
в лу́чшем слúчае	in het gunstigste/beste geval
лу́чший учени́к/...	de beste leerling/...
вы́сшее дости́жение	topprestatie
вы́сшее ка́чество	de hoogste kwaliteit
вы́сшее образо́вание	hoger onderwijs
в вы́сшей стéпени	in de hoogste/zeer hoge mate
вы́сшие/ни́зшие организмы	hogere/lagere organismen
ни́зшее сосло́вие	lagere/laagste rangen en standen

 In de Nederlandse equivalenten/vertalingen van deze uitdrukkingen wordt soms een vergrotende trap gebruikt.

6 De vormen op *-ейший/-айший* kunnen worden versterkt met het voorvoegsel *наи-*:

наиглупе́йшая ситуáция	een zeer stomme situatie
наипросте́йший вопро́с	een zeer eenvoudige vraag
наистрожа́йший запрéт	het strengste verbod

7 Enkele synthetische vormen van de overtreffende trap worden alleen in bepaalde woordcombinaties en vaste verbindingen gebruikt:

дража́йшая полови́на	mijn betere helft
в кратча́йшие сро́ки	op zeer korte termijn/binnen de kortste keren
кратча́йшей доро́гой	via de kortste weg
при мале́йшем шу́ме	bij het minste/geringste geluid
при мале́йшем напря́жении	bij de minste/geringste inspanning
ни мале́йшей наде́жды	niet de geringste hoop
до мельча́йших подро́бностей	tot in de kleinste details
нижа́йшая про́сьба	een heel nederig verzoek

 De synthetische overtreffende trap is meestal emotioneel gekleurd en subjectief.

3.4.2 Analytische vormen Аналитические формы образования превосходной степени

De analytische vorm van de overtreffende trap wordt gevormd door:

- **са́мый** gevolgd door de *stellende trap van de lange vorm* van het bijvoeglijk naamwoord. Dit is een stilistisch neutrale vorm:

са́мый интере́сный фильм	de meest interessante film
са́мый люби́мый актёр	de meest geliefde acteur

❗ **Са́мый** wordt ook gecombineerd met *лу́чший* (best) en *ху́дший* (slechtst):

Он са́мый лу́чший учени́к в кла́ссе.	Hij is de beste leerling van de klas.
Э́то ещё не са́мый ху́дший вариан́т.	Dit is nog niet de slechtste variant.

- **наибо́лее/наимéнее** gevolgd door de *stellende trap* (lange of korte vorm) van het bijvoeglijk naamwoord. Stilistisch behoort deze vorm tot de schrijftaal:

наибо́лее дешёвые това́ры	de goedkoopste/meest goedkope artikelen
наимéнее серьёзная пробле́ма	de minst ernstige zaak
Из всех он мне наибо́лее симпатичен.	Ik vind hem de aardigste van allemaal.

- de vergrotende trap gevolgd door de voornaamwoorden **всех** of **всего́**. *Всех* wordt gebruikt als de te vergelijken objecten hetzelfde zijn, *всего́* als deze verschillend zijn:

Ле́на кра́снее всех (други́х де́вочек) в кла́ссе.	Lena is het mooiste meisje van de klas.
Мне ча́ще всего́ прихо́дится е́здить на Се́вер.	Meestal moet ik naar het Verre Noorden reizen.

3.4.3 Vertaling van de overtreffende trap Перевод форм превосходной степени на голландский язык

De vertaling van de Russische overtreffende trap in het Nederlands kan sterk variëren:

велича́йший учёный	een zeer groot geleerde
глубоча́йшие мы́сли	de diepste gedachten
наимиле́йший челове́к	een zeer/erg aardig iemand
са́мые лу́чшие дни	de allerbeste dagen
са́мая дорога́я оде́жда	de duurste kleding
са́мый интере́сный расска́з	het meest meeslepende verhaal

3.5 Samengestelde bijvoeglijke naamwoorden Сложные прилагательные

Samengestelde bijvoeglijke naamwoorden kunnen aan elkaar worden geschreven of met een koppelteken worden verbonden. Daar vallen gevallen als са́мый ва́жный (de/het belangrijkste/de/het meest belangrijk) en ме́нее удо́бный (minder comfortabel) niet onder.

1 Aan elkaar worden woorden geschreven:

- die afgeleid zijn van samenstellingen met *ongelijksoortige componenten*, d.w.z. de eerste component is een soort bepaling bij de tweede:

вечнозелёный (altijd groen), грудобрю́шный (middenrif-), древнеру́сский (Oud-Russisch), древне-верхненеме́цкий (Oud-Hoogduits), све́жеиспе́ченный (vers gebakken), сло́жносочи́ненный (nevenschikkend);

- die één van de volgende componenten bevatten: *мно́го* (veel), *ма́ло* (weinig), *глубоко́* (diep), *высоко́* (hoog), *у́зко* (nauw), *ни́зко* (laag), *ни́же* (lager, onder-), *велико́-* (groots, groot), *о́бще-* (algemeen):

мно́голе́тний (veeljarig), глубоково́дный (met/voor/van diep water), глубокоуважа́емый (hooggeacht), высокого́рный (hooggebergte-), великово́зрастный (groot voor z'n leeftijd), великору́сский (Groot-Russisch), о́бщеизве́стный (algemeen bekend);

- die een *telwoord* bevatten:

девятилéтний (negenjarig), двучлéнный (tweeledig), семистру́нный (met zeven snaren).

2 Met een koppelteken worden bijvoeglijke naamwoorden geschreven:

- die uit twee *gelijkwaardige componenten* bestaan (en ... en ...):

мясо-моло́чный (voor melk en vlees), фи́нано-экономиче́ский (financieel-economisch), фи́нно-уго́рский (Fins-Oegrisch);

- die **geografische namen** (of andere benamingen met geografische betekenissen) aanduiden en één van de volgende componenten bevatten: *ве́рхне-* (boven-, opper-), *восто́чно-* (Oost-), *да́льне-* (ver), *запа́дно-* (West-), *ни́же-* (neder-, laag-), *се́веро-* (Noord-), *сре́дне-* (midden-), *ю́го-* (Zuid-), etc.:

Восто́чно-Европе́йская равни́на (Oost-Europese vlakte), Се́веро-Кавка́зская желе́зная доро́га (de Noord-Kaukasische spoorwegen).

▮ In andere gevallen (als het woord niet als onderdeel van een benaming wordt gebruikt) worden ze aan elkaar geschreven:

северокавка́зская расте́тельность (Noord-Kaukasische flora), восто́чноевропе́йский ры́нок (Oost-Europese markt);

- die **kleurencombinaties** en **kleurnuances** aanduiden:

буты́лочно-зеле́ный (flessengroen), же́лто-зеле́ный (groen-geel), све́тло-ру́сый (lichtblond), те́мно-кра́сный (donkerrood);

- die verschillende **gradaties van eigenschappen** aanduiden:

го́рько-соле́ный (bitterzout), ќисло-сла́дкий (zoetzuur), при́торно-сла́дкий (mierzoet);

- die verschillende **politieke partijen en bewegingen** aanduiden:

национа́л-шовини́стский (nationaal-chauvinistisch), социа́л-демократи́ческий (sociaal-democratisch);

- die verschillende **bedrijven, afdelingen, instellingen, inrichtingen, etc.** aanduiden:

жили́щно-строи́тельное управле́ние (woningbouwbedrijf), нау́чно-иссле́довательский институ́т (researchinstituut/onderzoeksinstituut);

- die verschillende **culturele en maatschappelijke verschijnselen en wetenschappelijke termen** aanduiden:

культу́рно-ма́ссовый (sociaal-cultureel), наро́дно-освобо́дительный (bevrijdings-), нау́чно-просвети́тельный (wetenschappelijk-educatief), нау́чно-популя́рный (populair-wetenschappelijk), сравни́тельно-исто́рический (vergelijkend historisch);

- waarvan de *eerste component* op **-ико** eindigt:

исто́рико-краеве́дческий (historisch-heemkundig), ме́ди́ко-акуше́рский ((medisch)-verloskundig), фи́зико-математи́ческий (wis- en natuurkundig).

3.6 Verbuiging van familienamen Склонение фамилий

3.6.1 Familienamen op -ин/-ын en -ов/-ёв/-ев Фамилии на -ин/-ын и -ов/-ёв/-ев

Deze familienamen zijn oorspronkelijk bezittelijke bijvoeglijke naamwoorden en worden op dezelfde manier verbogen:

naamval	mann.	vw.	meerv.
nom.	Голи́цын	Голи́цына	Голи́цыны
gen.	Голи́цына	Голи́цыной	Голи́цыных
dat.	Голи́цыну	Голи́цыной	Голи́цыным
acc.	Голи́цына	Голи́цыну	Голи́цыных
instr.	Голи́цыным	Голи́цыной	Голи́цыными
loc.	Голи́цыне	Голи́цыной	Голи́цыных

naamval	mann.	vgw.	meerv.
nom.	Добролю́бов	Добролю́бова	Добролю́бовы
gen.	Добролю́бова	Добролю́бовой	Добролю́бовых
dat.	Добролю́бову	Добролю́бовой	Добролю́бовым
acc.	Добролю́бова	Добролю́бову	Добролю́бовых
instr.	Добролю́бовым	Добролю́бовой	Добролю́бовыми
loc.	Добролю́бове	Добролю́бовой	Добролю́бовых

! De uitgang van de 6^e nv. mann. enkelv. verschilt van die van het bezittelijk bijvoeglijk naamwoord.

3.6.2 Familienamen op -ий Фамилии на -ий

Deze familienamen krijgen de gewone uitgangen van het bijvoeglijk naamwoord lange vorm:

naamval	mann.	vgw.	meerv.
nom.	Верна́дский	Верна́дская	Верна́дские
gen.	Верна́дского	Верна́дской	Верна́дских
dat.	Верна́дскому	Верна́дской	Верна́дским
acc.	Верна́дского	Верна́дскую	Верна́дских
instr.	Верна́дским	Верна́дской	Верна́дскими
loc.	Верна́дском	Верна́дской	Верна́дских

3.6.3 Accent in Russische familienamen Ударение в русских фамилиях

1 De accentuering van de Russische familienamen is voorspelbaar in de volgende gevallen:

- Familienamen op beklemtoond **-о́й** hebben altijd eindaccent:

Крамско́й › Крамско́го, Донско́й › Донско́го.

- De achtervoegsels **-ов-/-ев-** in combinatie met **-ский** worden altijd beklemtoond:

Мережко́вский, Маяко́вский, Достоёвский, Ключёвский, Тухачёвский.

- Het achtervoegsel **-ов-** is altijd beklemtoond als het na een *ruisklank* of een *у* voorkomt:

Бажо́в, Балаио́в, Меньшо́в, Стукачо́в, Васнецо́в, Воронио́в.

2 Het accent in (afgeleide) familienamen wordt bepaald door de plaats van het accent in het grondwoord.

- Het grondwoord heeft **stamaccent** > de familienaam heeft **stamaccent**:

Алекса́ндр	‣	Алекса́ндров
со́лнце (zon)	‣	Со́лнцев
лиси́ца (vos)	‣	Лиси́цын
пу́шка (kanon)	‣	Пу́шкин

! Uitzondering: Ива́н ‣ Ива́но́в.

- Het grondwoord heeft **eindaccent** wanneer de **2° nv. enkelv.** eindaccent heeft.

- Bij de verbuiging van familienamen met de achtervoegsels **-ов/-ёв** blijft het accent altijd op de achtervoegsels liggen, zowel bij mannelijke als bij vrouwelijke achternamen:

поп, попа́ (popе)	‣	Попо́в, Попо́ва	Попо́ва, Попо́вой
воробе́й, воробья́ (mus)	‣	Воробье́в, Воробье́ва	Воробье́ва, Воробье́вой
Пе́тр, Петра́	‣	Петро́в, Петро́ва	Петро́ва, Петро́вой

- Bij de verbuiging van familienamen met het achtervoegsel **-ин** verschuift het accent naar de laatste lettergreep:

Кузьма́	‣	Кузьми́н, Кузьмина́	Кузьмина́, Кузьмино́й
Илья́	‣	Ильи́н, Ильина́	Ильина́, Ильино́й

